

Medzinárodný festival

DIVADELNÁ NITRA 2012

vina / nevina

21. ročník

••• z á v e r e č n é

h o d n o t e n i e •••

Darina Kárová, riaditeľka festivalu
spracované na základe hodnotiacich správ členov štábu a Umeleckej rady

december 2012

●●● o b s a h

●● základné informácie	str. 2
●● koncepcia/dramaturgia	str. 5
●● selekcia/programovanie	str. 6
●● hlavný program	str. 7
●● sprievodný program	str. 8
●● pracovný a spoločenský program	str. 9
●● vzdelávací program	str. 10
●● organizácia	str. 11
●● redakcia / propagácia	str. 12
●● PR /medializácia	str. 14
●● návštevnosť	str. 15
●● príjmy	str. 17
●● podkladové materiály MFDN 12	str. 19

●●● základné informácie

● 21. ročník *Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra 2012*, najväčšieho medzinárodného divadelného podujatia a jednej z najvýznamnejších kultúrnych udalostí na Slovensku, sa uskutočnil od 21. do 26. septembra 2012.

Festival niesol *podtitul* ● *vina / nevína*. S ústrednou témou, ktorá je časťou trojročného tematického cyklu, korešpondoval výber a výpovede jednotlivých inscenácií hlavného programu, téma sa však konzekventne odrazila aj v pracovnom a sprievodnom programe, ktorého niektoré časti boli vytvorené špeciálne pre festival.

Okrem dominujúcej európskej divadelnej tvorby bola už tradične súčasťou programu aj prehliadka progresívneho európskeho filmu, projekty neformálneho vzdelávania *Darujem ti tulipán* a *Ako na divadlo*, regionálne aktivity, programová sekcia *Slovenské a české pouličné divadlo* v sprievodnom programe a rozvíjajúci sa medzinárodný projekt Asociácie Divadelná Nitra *Paralelné životy – 20. storočie očami tajnej polície*.

21. ročník ● bol hodnotený ako dramaturgicky podnetné, umelecky kvalitné a divácky veľmi dobre navštívené podujatie.

●●

●● **Hlavný program** sa vyznačoval výbornou celkovou dramaturgiou, bol konzekventný a kompaktný – **výlučne súčasná hra, autorské divadlo, metóda výskumu, dokumentárne metódy**. Podtitul *vina/nevína* sa ukázal ako mimoriadne nosný a inšpirujúci. K bonusom programu patrili dve zahraničné inscenácie uvedené v medzinárodnej spolupráci a koprodukcii. Ďalším pozitívom bol súlad zahraničnej a slovenskej časti programu ako v tematickej tak aj v umeleckej oblasti.

Počas ● **6 dní** vystúpilo v rámci hlavného programu ● **13 súborov z 10 krajín:**

Otvorení všetkému (NEMECKO) > Dvaja v tvojom dome (RUSKO) > Mraky (ČESKÁ REPUBLIKA) > Anamnéza (MAĎARSKO) > X milimetrov z Y kilometrov (RUMUNSKO) > Bude to len horšie a horšie a horšie, priateľu (BELGICKO) > Zajtrajšie večierky (SPOJENÉ KRÁĽOVSTVO) > Čím viac nás je, tým rýchlejšie dosiahneme cieľ (SLOVINSKO) > III Fúrie (POĽSKO) > Sedem dní do pohrebu, Psota, Kukura, Pohania (SLOVENSKO)

Spolu sa za 6 dní odohralo v hlavnom programe MF DN • **19 predstavení** (jedno predstavenie navyše sa odohralo v Košiciach v rámci projektu *EU divadlo pre Košice 2013 EHMK*). V programe sa opäť podarilo predstaviť nové a mimoriadne cenené diela regiónu V4 a po dlhšom čase inscenáciu zo Slovinska a Rumunska.

Taktiež sa bezo zvyšku podarilo naplniť jeden z cieľov projektu, a síce jeho • **objaviteľský charakter: nové inscenácie, nové texty, nové mená, nové tendencie, nové témy.**

Z • **13 režisérov, resp. režisérskych tímov**, ktorých diela boli uvedené v programe DN 2012, sa po prvý raz v Nitre predstavil nezvyčajne vysoký počet = **osem** (Talgat Batalov/Michail Ugarov, Veronika Švábová a spol., Viktor Bodó, Gianina Cărbunariu, Lisbeth Gruwez, 3 x Janez Janša, Marcin Liber, Iveta Ditte Jurčová), pričom mnohých z nich možno považovať už nielen za • **vychádzajúce hviezdy**, ale rovno **stálice**.

Na festival sa po niekoľkých rokoch vrátili aj • **renomovaní režiséri veľkých mien** európskej scény (Constanza Macras, Tim Etchels) či slovenského divadelného prostredia (Ľubomír Vajdička, Rastislav Ballek, Marián Amsler).

Ako • **najzaujímavejšie a divácky najatraktívnejšie** sa ukázali inscenácie z krajín, ktoré bodovali aj v roku 2011: *Anamnéza* (Maďarsko), *III Fúrie* (Poľsko). Ku skutočným prekvapeniam festivalu patrili výnimočné diela: dokonalé tanečné sólo *Bude to len horšie a horšie a horšie, priateľu* (Belgicko), komentovaný videofilm o provokatívnom politickom projekte *Čím viac nás je, tým rýchlejšie dosiahneme cieľ* (Slovinsko) a pôvabná i mrazivá rodinná kronika *Mraky* (Česká republika).

Prestíž festivalu zvýšili • **medzinárodné koprodukčné projekty**, z ktorých bolo veľmi dobre prijaté otváracie predstavenie festivalu založené na terénnom výskume *Otvorení všetkému* (Nemecko). S rozporuplným ohlasom sa stretlo dokumentárne spracovanie politickej témy *Dvaja v tvojom dome* (Rusko) a rovnako dokumentárny projekt *X milimetrov z Y kilometrov* (Rumunsko), ktoré boli zároveň súčasťou sekcie *Parallel Plus*, sprievodného programu k projektu *Paralelné životy – 20. storočie očami tajnej polície*.

Charakter • **slovenskej časti programu** potvrdil opodstatnenosť selekcie formou kurátorského výberu, ktorý sa uskutočnil už druhý rok (Marián Amsler). Podarilo sa predstaviť slovenské divadlo v kompaktnom a myšlienkovito ucelenom kurátorskom výbere, slovenská časť bola (viac ako po iné roky) v súlade s koncepciou DN a takmer rovnocenná zahraničnej, rozmanitá (druhy produkcií, súborov) a divácky atraktívna pre rôzne cieľové skupiny.

••

•• **Sprievodný program** ponúkol mnohé overené, ale aj nové podujatia – k najatraktívnejším patrila *Biela noc* s bohato navštvíveným *Lampiónovým sprievodom*, kvalitatívne posilnený *Festival deťom*, najmä hosťovaním Divadla Minor z Prahy, ale aj sekcia *Mladé divadlo v Nitre*. Programová línia *Slovenské a české pouličné divadlo* v treťom roku svojej existencie predstavila špičkové pouličné súbory vybrané na základe výzvy. Významnou súčasťou sprievodného programu bolo pokračovanie spolupráce so študentmi Akadémie umení v Banskej Bystrici na projekte *AU / UA – Akadémia umení / Urban Art*, ale aj s výtvarníkmi mesta Nitry, ktorí vo výtvarných a multimediálnych inštaláciách reflektovali motto festivalu s použitím nových médií a technológií.

Po prvý raz od založenia festivalu sa však nekonal *Divadelný jarmok* – nahradil ho projekt *iné_námestie*, ktorý sa stal jedným z inovatívnych riešení prezentácie umeleckých aktivít vo verejnom priestore. Jeho súčasťou boli rôzne sekcie ako *fest dizajn market*, *festivalová ulička* a podobne. Cieľom projektu bolo zladiť charakter sprievodného programu s hlavným programom a charakterom festivalu ako takého, ale tiež vybočiť z rámca početných tradičných jarmokov, ktoré sa počas roka konajú v Nitre.

••

•• **V pracovnom programe** (21 akcií) za najdôležitejšie možno považovať *Paralelné fórum* a *Paralelný míting* – medzinárodné aktivity spojené s trojročným projektom Asociácie Divadelná Nitra *Paralelné životy – 20. storočie očami tajnej polície*.

Koncepcia udržiavania permanentnej • **platformy kritickej reflexie** na Divadelnej Nitre pokračovala v roku 2012 workshopom tanečnej kritiky s názvom *Open for Dance*, ktorý bol sprievodným programom projektu inscenácie *Otvorení všetkému* (a v intenciách host'ovania inscenácie sa odohrával za sebou v Prahe a v Nitre).

V rámci pracovného programu pokračoval aj úspešný formát stretávania sa účastníkov festivalu s tvorcami inscenácií a prezentácie tvorivých tímov počas raňajších diskusií **Raňajky s...**

••

•• Asociácia Divadelná Nitra pokračovala aj v roku 2012 v línii • **neformálneho vzdelávania** – piatym ročníkom projektu vzdelávania študentov vysokých škôl v oblasti divadla *Ako na divadlo* a piatym ročníkom projektu integrácie zrakovo hendikepovaných detí prostredníctvom umeleckých aktivít *Darujem ti tulipán*. Oba projekty zaznamenali v roku 2012 inovácie v podobe nových miest konania alebo nových sprievodných aktivít.

17. ročník ankety divadelných kritikov • **Dosky** vyvrcholil v tradičnej súčasti festivalu – ceremoniáli udeľovania cien Dosky v prvý festivalový večer.

••

•• Na • **príprave a realizácii** festivalu sa okrem 18 členov štábu a niekoľkých desiatok jeho spolupracovníkov podieľala Asociácia Divadelná Nitra ako hlavný organizátor, 5 hlavných spoluorganizátorov, 35 spoluorganizátorov z Nitry, Bratislavy, Banskej Bystrice a Košíc, 120 dobrovoľníkov, 102 externých spolupracovníkov – jednotlivcov a firiem.

• **Finančne a materiálne** festival zabezpečilo 53 inštitúcií a firiem v úlohe donorov a sponzorov zo Slovenska i zahraničia. • **O medializáciu** sa v rámci kampane staralo 22 mediálnych partnerov (z toho 10 hlavných). Počet členov súborov účinkujúcich v hlavnom a sprievodnom programe bol 457.

Na festival sa • **zaregistrovalo 197 hostí – individuálnych účastníkov**. Z toho zo zahraničia bolo 39 pozorovateľov z 12 štátov, čo bol však oproti roku 2011 (84/18) počet výrazne nižší. Dianie monitorovalo 34 novinárov.

Medzinárodný festival Divadelná Nitra 2012 vo všetkých jeho programových zložkách • **navštívilo 14 300 divákov**, pričom návštevnosť hlavného programu tvorila **99 % kapacity ponúknutých miest**.

••

•• **Mediálne pokrytie** Divadelnej Nitry bolo v roku 2012 bohatšie ako v roku 2011. V slovenských a zahraničných médiách sa objavilo **559 výstupov o festivale** – rozhovory, reportáže, promo články, recenzie a pod. Úmerne s proporciou slovenských a zahraničných pozorovateľov stúpol počet zmienok v slovenských médiách (z 391 na 536) a klesol počet zahraničných (z 59 na 25).

• **Mediálna kampaň** Divadelnej Nitry pozostávala v roku 2012 celkovo z 12 inzercii v printových médiách (o 7 menej ako v roku 2011), zo 432 televíznych a 149 rozhlasových reklamných spotov (v roku 2011 512/ 93). Reklamné bannery DN boli umiestnené na 11 rôznych internetových portáloch (v roku 2011 na 14).

Rozdiel rokov 2011 a 2012 v účasti zahraničných hostí a mediálnych výstupov bol spôsobený skutočnosťou, že v roku 2011 bolo 20. výročie festivalu, a preto bolo viac pozvaných hostí aj vyššia platená mediálna kampaň.

Prínosom bolo pokračovanie spolupráce s RTVS – už druhý ročník vysielania • **Festivalových minút** STV, ktorý bol v štyroch častiach uvedený vo večerných hodinách na Dvojke. STV zabezpečila a pár dní po festivale odvysielala záznam slávnostného ceremoniálu **DOSKY 2012**. Sprievodnému programu Divadelnej Nitry bola venovaná celá relácia **Umenie 2012**.

Počas festivalu bol vo fyzickej podobe pravidelne vydávaný • **Festivalový denník** v náklade 300 ks/denne. Skupina študentov dokumentaristiky z Akadémie umení Banská Bystrica nakrúcala dokument podľa vlastného scenára • **videodenník**. Spolu s Festivalovými minútami STV tak vznikol vynikajúci prehľad o dianí na festivale. Počas roka 2012 tiež prebiehali postprodukčné práce na dokumentárnom filme • **20 rokov Divadelnej Nitry**, ktorý bude ADN ponúkať mediálnym partnerom na vysielanie.

• **Návštevnosť stránky www.nitrafest.sk** bola veľmi vysoká, vyššia ako v roku 2011. V období od 1. januára do 30. októbra 2012 eviduje 20 154 originálnych prístupov z 98 krajín (oproti 17 873 prístupom zo 64 krajín v r. 2011), z toho v priebehu septembra t.j. v období vrcholiacej prípravy a realizácie festivalu 8 823 originálnych prístupov jednotlivcov zo 63 krajín. Pritom denný priemer návštev bol 456, najvyšší denný počet návštev 1 232.

••

•• Pomer • **zdrojov príjmov** na realizáciu Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra 2012 vyjadrený v percentách z celkových príjmov festivalu bol nasledovný:

63 % – verejné zdroje v SR

25 % – medzinárodné verejné fondy

6 % – národné zdroje zahraničie

6 % – vlastné príjmy (tržby z predstavení a pod.) a anotácie 2 % daňovej povinnosti

••

•• **Záštitu** nad festivalom prevzal minister kultúry Slovenskej republiky Marek Maďarič, predseda Nitrianskeho samosprávneho kraja Milan Belica a primátor mesta Nitra Jozef Dvonč.

podnetný podtitul festivalu > vysoko hodnotená kvalita hlavného programu > pozitívne prijatie nových prvkov sprievodného programu > inšpiratívne pracovné podujatia a spoločenské stretnutia > prajné reakcie publika

••• **konceptia / dramaturgia hlavného programu**

Medzinárodný festival Divadelná Nitra 2012 pokračoval v základných koncepčných líniách a naplnil • **zámery a ciele** stanovené v projekte na rok 2012:

- prezentoval špičkové európske divadlo,
- vyhládal netradičné, otvorené, inovatívne a inšpiratívne scénické diela,
- oboznámil s novými tendenciami a novými menami tvorcov,
- priniesol bohatý sprievodný a pracovný program,
- dal priestor iným druhom umenia a prezentácii regionálnych kultúrnych aktivít,
- pokračoval v realizácii neformálneho vzdelávania,
- zaviedol nové prvky programu,
- pokračoval v realizácii vlastného medzinárodného koprodukčného projektu.

Festival opätovne splnil svoje **poslanie**: prezentovať umenie ako dôležitú platformu uvažovania o človeku, o spoločnosti, o svete; ako miesto objavovania hodnôt v sebe i mimo seba; ako príležitosť pre očistenie a obohatenie ducha; ako závažný protipól komerčného umenia a kultúry.

Inscenácie hlavného programu naplnili zámer priniesť **provokatívne témy a výrazové prostriedky**. Program naplnil svoj zámer osloviť **hlavnú cieľovú skupinu** – mladých ľudí. Svedčí o tom predovšetkým návštevnosť a zloženie publika.

V roku 2012 sa opäť realizovala **konceptia festivalových satelitov**. V spolupráci so Štátnym divadlom Košice a Európskym hlavným mestom kultúry – Košice 2013 hosťoval v Košiciach v rámci samostatného projektu Európske divadlo pre Košice 2013 nemecký súbor DorkyPark s inscenáciou *Otvorení všetkému*.

K pozitívam, ktoré ovplyvnili selekciu, patrili finančné podmienky – jednak grant z MK SR vyšší oproti roku 2011, jednak pokračujúci trojročný grant Európskej komisie z programu Kultúra 2007 – 2013 v grantovom podprograme Podpora pre európske kultúrne festivaly. Výrazným počínom bola iniciatíva a finančný vklad Goetheho inštitútu do koprodukčného projektu *Otvorení všetkému*, výzva, ktorú Asociácia Divadelná Nitra napriek možným rizikám prijala. Taktiež garantovaná finančná podpora od British Council motivovala k pozvaniu britského súboru.

Dramaturgia festivalu mala **výsostne súčasný charakter** – všetky inscenácie hlavného programu boli spracovaním súčasných hier/scenárov/libriet, často nových textov špeciálne napísaných pre inscenáciu spôsobom autorského divadla, často tvorených na podklade prieskumu a zberu dokumentárneho materiálu v teréne (oral history) alebo v archívoch.

Scénické diela sa pohybovali **na hranici žánrov a druhov** – klasická činohra, moderný tanec, hraný dokument, komentovaný videozáznam projektu či fotografie z rodinnej kroniky, stand up comedy. V mnohých inscenáciách bola použitá živá hudba a/alebo videoprojekcia.

Témy sa odvíjali od ústredného podtitulu: **vina/nevina**.

Súčasnosť – minulosť. V rovine politickej aj intímne osobnej. **Vina / nevina**. Ako konštatovanie aj otázka. **Prelomové ľudské situácie, nenápadné, nebezpečné javy. Rôzne podoby viny, rôzne príbehy. Iné príbehy. Iné, než tie, ktoré každodenne konzumujeme prostredníctvom médií. Udať bližneho svojho, spolupracovať s tajnou políciou, necítiť si život ani smrť, upadať do chudoby – materiálnej, citovej, mravnej. Divadlo závažných tém, ale nie nevyhnutne vážne. Aj humor – sarkastický alebo láskavý, aj hudba – občas živá, aj tanec či video. Na hranici žánrov, v mravnej dileme. Zásadné posolstvá tvorcov, prevažne mladých – dominovali narodení v 70. rokoch.**

●●● selekcia / programovanie

Výber inscenácií do programu sa uskutočňoval prostredníctvom poradného orgánu riaditeľa – Umeleckej rady a jej časti pre zahraničné divadlo, ako aj nového modelu pre výber slovenských inscenácií – osobnosti kurátora. Výber zahraničného divadla sa konal tiež s pomocou siete 30 konzultantov – divadelných kritikov a dramaturgov z 20 európskych krajín.

Rada pre zahraničné divadlo ako časť Umeleckej rady v zložení Maja Hriešik, Martina Vannayová, Ján Šimko a Miroslav Zwiefelhofer spracovávala v roku 2012 typy od konzultantov, ponuky od divadiel i vlastné návrhy v celkovom počte do 200 inscenácií.

Počas obdobia selekcie využili všetci členovia rady **štandardné metódy**: cesty na vybrané predstavenia a festivaly (napr. Wiener Festwochen Viedeň, Zlatá maska Moskva, Latvian Theatre Showcase, Warsaw Theatre Meetings Varšava, Malá inventura Praha, festival d'Avignon, festivaly

a predstavenia Budapešť a iné), písomné správy a odporúčania, informácie z odbornej tlače a internetu, videozáznamy inscenácií, osobné konzultácie, porady a pod. Osvedčila sa metóda elektronickej registrácie a on line systému ponúk zo zahraničných divadiel (systém vytvorený špeciálne pre ADN v roku 2011 a nazvaný *ADN Backstage*). Práca členov rady pre zahraničné divadlo pokračovala i po období selekcie – písaním textov do programovej brožúrky a katalógu festivalu, ako aj prípravou a vedením diskusií po predstaveniach v rámci festivalu (*Raňajky s...*) a aktívnej participácii na prezentácii vybraných projektov (napr. *Paralelné životy*).

● **Kurátor pre výber divadiel zo Slovenska**, režisér Marián Amsler, sa na základe oslovenia zo strany ADN podieľal na výbere inscenácií zo Slovenska. Pracoval kombináciou metód: sumár premiér v sezóne, videozáznamy z vytipovaných inscenácií, osobná návšteva jednotlivých predstavení v rôznych slovenských mestách, návšteva festivalov (Nová dráma Bratislava, Dotyky a spojenia Martin). Zo slovenskej tvorby vybral kurátor tri inscenácie rôznych druhov divadiel a pre rôzne cieľové skupiny, štvrtú (*Pohania*) zaradilo vedenie festivalu do programu ako ukážku tvorby kurátora. Rozhodnutie sa spätne ukázalo ako správne – *Pohania* vysoko zabodovali v ankete kritikov *Dosky 2012*.

Samotné ● **programovanie** na konkrétne dni bolo ovplyvnené termínovými a technickými požiadavkami divadiel. Z hľadiska otvorenia festivalu sa ukázala ako správna voľba predstavenie *Otvorení všetkému*. Nie veľmi šťastným riešením z hľadiska návštevnosti individuálnych hostí bol posledný deň festivalu – mnohí totiž práve posledný deň už odcestovali. Dve predstavenia bratislavských divadiel sa tak stali predovšetkým „darčekom“ nitrianskemu publiku.

Mnohé inscenácie sa hrali dvakrát, v nízko kapacitných sálach bolo do programu zaradených viac predstavení toho istého diela, aj napriek tomu bola návštevnosť vysoká a programová štruktúra umožnila pre festivalového diváka časovo výhodné kombinácie.

●●● hlavný program

V hlavnom programe ● **vystúpilo 13 súborov z 10 krajín** s rovnakým počtom inscenácií, z toho 9 zo zahraničia a 4 zo Slovenska.

Z uvedeného počtu 13 inscenácií sa 6 inscenácií odohralo v Nitre po dvakrát (*Dvaja v tvojom dome, Mraky, X milimetrov...*, *Čím viac nás je...*, *Sedem dní do pohrebu, III Fúrie*).

Spolu sa v hlavnom programe v Nitre ● **odohralo 19 predstavení**. 1 predstavenie sa odohralo v rámci osobitného projektu Asociácie Divadelná Nitra Európske divadlo pre Košice 2013.

Z odborného i diváckeho hľadiska boli ako najzaujímavejšie hodnotené zahraničné inscenácie *Anamnéza, III Fúrie, Mraky, Bude to len horšie...*, *Čím viac nás je...*, *Otvorení všetkému*, zo slovenských *Sedem dní do pohrebu, Kukura a Psota*.

Problematické bolo prijatie inscenácií *X milimetrov...* a *Dvaja v tvojom dome*, pričom pri ruskom koprodukčnom projekte sa (podobne ako pri *Otvorení všetkému*) cenila otvorenosť dramaturgie a vedenia festivalu vstúpiť do rizika a zúčastniť sa na medzinárodnej spolupráci.

Negatívom Divadelnej Nitry 2012 bola aj skutočnosť, že niektoré očakávané režisérské osobnosti zo zahraničia neprišli na festival (Tim Etchels, na poslednú chvíľu ani Constanza Macras) alebo na *Raňajky s...* (Viktor Bodó), zato mali diváci možnosť zoznámiť sa po prvý raz s **Lisbeth Gruwez**, **Gianinou Čarbnariu**, **Marcinom Liberom**, **Janezom Janšom** či sympatickými umelcami z inscenácií *Mraky* alebo *Otvorení všetkému*.

Predstavenia v hlavnom programe festivalu videlo spolu • **4200 divákov, návštevnosť v Nitre dosiahla 99 %** ponúknutej kapacity miest (toto číslo dosahuje festival aj zásluhou dobrovoľníkov, ktorí ako odmenu za svoju prácu dostávajú vstupenky zadarmo a zaplňajú sály na poslednú chvíľu).

Hlavný program poskytol informáciu o zaujímavých dielach a tendenciách európskeho divadla, predstavil vybrané inscenácie zo Slovenska v medzinárodnom kontexte, ukázal rôznorodé témy a režijné poetiky. Po stránke kvalitatívnej bol vyrovnaný, dramaturgicky vyprofilovaný, z hľadiska žánrového i druhového zastúpenia rozmanitý.

V oblasti • **zabezpečenia a sprostredkovania hlavného programu** postupovali organizátori overenými metódami a s ohľadom na požiadavky súborov a publika.

Inscenácie hlavného programu sa odohrávali • **v priestoroch** oboch nitrianskych divadiel (4 scény). V roku 2012 neboli požiadavky na site specific priestory, ak za také nepokladáme javisko ako miesto pre umiestnenie hercov i divákov zároveň (*III Fúrie, Sedem dní do pohrebu, X milimetrov...*).

Z hľadiska • **technického zabezpečenia** (zvuk, svetlo, stavba a technické zariadenia scény) bola najnáročnejšou inscenácia *Otvorení všetkému* na veľkej scéne DAB, čiastočne *Anamnéza* na tej istej scéne. Napriek tomu, že ostatné predstavenia neboli enormne technicky náročné, zastaranosť technického parku oboch nitrianskych divadiel je stále väčším problémom, ktorý treba riešiť prenájomom stále väčšieho počtu zariadení pre svetlo a zvuk. K náročnosti technickej prípravy host'ovania však prispieva aj stále častejšie používanie videoprojekcií ako súčasť scény. K tomu treba prirátať zvyšujúce sa požiadavky divadiel na tlmočenie prostredníctvom titulkov, t. j. prenájom obrazoviek a projektorov.

Vynikajúcim formátom je už tradičné diskusné matiné s názvom • **Raňajky s...**, príjemné a suverénne podujatie, zaujímavá a podnetná akcia s dobrou atmosférou a vysokou návštevnosťou. V roku 2012 sa dve diskusie uskutočnili po predstaveniach, t. j. vo večerných **hodinách** (*Dvaja v tvojom dome, Zajtrajšie večierky*), čo prispelo k možnosti divákov zúčastniť sa stretnutia s tvorcami. Prínosom bolo aj v roku 2011 zavedené stretnutie s Umeleckou radou na úvod festivalu.

Všetky potrebné informácie o inscenáciách a dôležité kontakty sprostredkovali účastníkom dvojazyčné tlačene materiály a internetová stránka www.nitrafest.sk (SJ a AJ).

••• sprievodný program

Príprava a realizácia sprievodného programu Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra 2011 prebiehala v intenciách • **zámerov** predchádzajúcich ročníkov s tým rozdielom, že programový prvok *Divadelný jarmok* nahradil projekt *iné_námestie*.

Podarilo sa realizovať • **overené programové sekcie** (*Festival deťom, Biela noc, Mladé divadlo v Nitre*), rozvinúť sekcie zavedené v roku 2010 (*Slovenské a české pouličné divadlo*, spolupráca s Akadémiou umení v podobe projektu *AU/UA – Akadémia umení /Urban Art*) a v roku 2011 (projekt *Bunka*, prezentácia súčasného dizajnu, exteriérové inštalácie nitrianskych výtvarníkov) a priniesť aj • **nové koncepčné prvky** (*iné_námestie*).

Aj v roku 2012 pokračoval zámer prezentácie • **kvality**. Štruktúra sprievodného programu, koncentrácia na profilové podujatia a inovatívne prvky priniesli efekt v cieľenej kampani, prehľadnosti a programovaní.

V intenciách kvality pokračovalo aj programovanie • **Festivalu deťom** v podobe pozývania profesionálnych súborov pre deti v línii *Festival deťom EXTRA* (v roku 2012 Divadlo Minor – *Z knihy džunglí*). Novinkou bolo predstavenie pre školy hrané priamo v škole (*Vojna profesora Klamma*).

Veľký divácky záujem vzbudilo • **Mladé divadlo v Nitre**, už tradičná prehliadka regionálnych divadelných aktivít jednotlivcov a škôl, v roku 2012 kompozične, dramaturgicky aj realizačne dobre zvládnutá.

Tradične kvalitná a bohato navštvívená bola sobotná • **Biela noc** s 10 podujatiami vrátane Lampiónového sprievodu, ktorej sa zúčastnilo 2 920 ľudí.

Sprievodný program nebol orientovaný len na regionálne, prípadne slovenské diela – v rámci sekcií Slovenské a české pouličné divadlo, Biela noc a Festival deťom vystúpilo • **6 českých skupín a súborov**, ktoré odohrali spolu 10 inscenácií, čo s prirátaním inscenácie v hlavnom programe predstavuje na Slovensku unikát – žiadny festival, okrem špecializovaného Festivalu českého divadla v Bratislave, nemá také vysoké zastúpenie českých predstavení

• **Projekt iné_námestie** bol svojou koncepciou moderným riešením prezentácie umenia vo verejnom priestore, estetickým i technickým prepojením interiéru s exteriérom a napokon – prítlačivou alternatívou voči tradičným mestským jarmokom. Za výhodných podmienok zapožičané lešenia urbanisticky dotvorili prázdny priestor námestia, umožnili využitie na veľkoplošnú reklamu, ale najmä na prezentačné a predajné účely, paletové sedenia zútlunili priestor. Priateľskú koncepciu vhodne doplnila požičaná zeleň v kvetináčoch, ktorá dotvorila exteriér aj interiér. Ako dobré riešenie sa ukázalo aj zapojenie podnikov na Kupeckej v podobe konceptu *Festivalovej uličky*. Súčasťou projektu *iné_námestie* bola aj redukcia počtu podujatí na námestí v prospech kvality, čo spôsobilo v konečnom dôsledku aj pokles divákov sprievodného programu o jednu štvrtinu oproti roku 2011. Počas 3 dní sa odohralo na námestí 49 akcií, ktoré navštívilo 5 135 ľudí.

Prehliadka európskeho filmu • **film.eu** korešpondovala svojou myšlienkou a netradičnými metódami tvorby s divadelnými dielami prezentovanými v hlavnom programe. Išlo o 6 filmov európskej produkcie, z ktorých dva sa priamo viazali na sekciu *Parallel Plus*. Dva filmy sa z dôvodu druhu nosičov premietali v študijných priestoroch divadiel (DAB a SDKS), 4 filmy vo Filmovom klube UKF, ktorého budúcnosť je však vzhľadom na zmeny v celej sieti kín na Slovensku, ako aj špecifické okolnosti na UKF, ohrozená. Päť filmov klubu navštívilo 227 divákov, projekciu televízneho dokumentu *Divadlo Svoboda* približne 40 divákov.

V roku 2012 sa v rámci sprievodného programu uskutočnilo • **84 podujatí**, ktoré navštívilo spolu **9 120 ľudí**.

Sprievodný program bol zorganizovaný profesionálne, priniesol mnohé nové prvky, zaujímavejšie a modernejšie riešenia, bol vyvážený svojou kvalitou aj kvantitou a dobre súvisel s hlavným programom a jeho ideou.

••• pracovný a spoločenský program

••

•• **Raňajky s...**

Integrálnou súčasťou pracovného programu sú tradičné diskusie o odohraných inscenáciách hlavného programu s názvom *Raňajky s...* Aj v roku 2012 patrili k zaujímavým a hojne navštevovaným podujatiam. Pozitívom bola prítomnosť účastníkov vzdelávacích programov a workshopov. Za negatívum treba považovať nižšiu účasť profesionálov ako zo Slovenska, tak aj zo zahraničia.

Oživením boli diskusie po večerných predstaveniach, ktorých sa mohli zúčastniť aj diváci predstavení (*Dvaja v tvojom dome, Zajtrajšie večierky*).

●●

●● **Paralelné životy – 20. storočie očami tajnej polície**

V roku 2012 Asociácia Divadelná Nitra pokračovala v príprave a realizácii projektu *Paralelné životy*. Uskutočnili sa dve zásadné aktivity – stretnutie tvorcov v máji v Bratislave a v septembri počas Divadelnej Nitry stretnutie tvorcov, koproducentov a účastníkov festivalu s názvom *Paralelné fórum*, ktorého výstupy a ďalší postup prác prerokovali tvorcovia a koproducenti na *Paralelnom mítingu*. Všetky tri stretnutia boli dobre zorganizované i navštívené a prispeli k rozvoju projektu. Jediným väčším problémom, ktorý ovplyvnil výslednú bilanciu, bolo zrušenie spolupráce zo strany poľských tvorcov a neskôr aj poľského koproducenta. Sľubne sa rozvíjala aj sekcia *Parallel Plus*, v rámci ktorej sa premietali dva filmy (*Divadlo Svoboda, Kawasakiho ruža*) a uviedli dve inscenácie (*Dvaja v tvojom dome, X milimetrov...*). Pozitívny je aj zvyšujúci sa záujem médií o projekt.

●●

●● **Dosky**

Vyhlasovanie ankety a odovzdávanie cien *Dosky 2012* v ôsmich kategóriách organizované Asociáciou Divadelná Nitra a Asociáciou súčasného divadla sa uskutočnilo po sedemnásty raz. Tradične netradičný a vtipný ceremoniál už druhý raz po sebe snímala a zostrih vysielala Slovenská televízia. Administráciu ankety zabezpečovala ADN. Aj napriek tomu, že podujatie je významnou súčasťou festivalu a motivuje slovenských divadelníkov k účasti na festivale, forma ankety i samotný ceremoniál potrebujú prehodnotenie. Zaujímavým PR krokom bolo rozdelenie septembrovej tlačovej konferencie na dve – jedna sa venovala Dorskám a druhá festivalu.

●●

●● V rámci pracovného programu sa uskutočnil aj workshop tanečnej kritiky *Open for Dance*, výstava, dokumentárny film a prezentácie Divadelného ústavu v Bratislave (*Andrej Bagar včera, dnes a zajtra, To by sa páčilo aj Erwinovi, Raňajky s... knihami Divadelného ústavu*) a podujatie Kultúrneho kontaktného bodu Slovensko (*Ako financovať projekty v kultúre*).

21 podujatí pracovného a spoločenského programu sa zúčastnilo 960 ľudí.

●●● **v z d e l á v a c í p r o g r a m**

●●

●● **Ako na divadlo**, projekt neformálneho vzdelávania mladých ľudí o divadle, pokračoval v roku 2012 už piatym ročníkom. Projekt je jednou z častí dlhodobého programu neformálneho vzdelávania Asociácie Divadelná Nitra a prebieha celoročne.

V roku 2012 sa uskutočnili dve časti projektu – jarná a jesenná. ● **Novinkou** bolo zapojenie mimonitrianskeho súboru – Stanice Žilina-Záriečie s inscenáciou *Posledná historická úloha mladej generácie*. Počas festivalu sa projekt sústredil na niekoľko inscenácií hlavného a sprievodného programu, čo sa ukázalo ako dobré riešenie. Tiež voľba lektorov bola dobrá (Michal Ditte, Erik Fehér, Matej Moško, Marek Godovič, Miroslav Zwiefelhofer a ďalší). Na projekte sa zúčastnilo 40 ľudí.

Plánovanú líniu č. 2 – vzdelávanie verejnosti – sa v roku 2012 nepodarilo realizovať, je to výzva pre rok 2013. Spolupráca na projekte so slovenskými divadlami (línia Ako na divadlo č. 3) prebieha zatiaľ iba so Stanicou Žilina-Záriečie, a to jednak vo výbere ich inscenácie pre nitriansky projekt, ako aj v realizácii nového žilinského projektu *Ako na tanec*.

•• **Novým projektom** ADN, pripraveným pri príležitosti Európskeho roku seniorov, bol projekt *Aktívne v divadle, aktívne v zrelom veku*. Išlo o aktivizáciu nitrianskych seniorov s cieľom ponúknuť im vybrané festivalové predstavenia s pridanou hodnotou vzdelávacích aktivít a tiež ich zapojiť do dobrovoľníckej pomoci festivalu. Projektu sa zúčastnilo 28 ľudí.

•• **Darujem ti tulipán**, celoročný projekt integrácie prostredníctvom kreatívnych metód a neformálneho vzdelávania, integroval slabozraké, nevidiace a zdravé deti v spoločných aktivitách, spojil školy z dvoch miest, priniesol deťom zážitok z umeleckej tvorby, ale aj z vlastnej tvorivosti. Okrem toho im umožnil vycestovať do iného mesta, spoznať nových ľudí a dal základ ďalšej spolupráci.

Projekt sa konal už piaty rok a okrem klasických sekcií priniesol aj • **nové aktivity**. Celoročne prebiehala činnosť *Klubu Tulipán*, čo znamená každý týždeň vo štvrtok podvečer tvorivé výtvarné alebo hudobné workshopy. Tie sa uskutočňujú v Spojenej škole pre slabozrakých a nevidiacich v Bratislave. Počas Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra 2012 sa v Nitre konalo tradičné podujatie *Septembrový tulipán*, na ktorom sa už zúčastnili všetky deti z projektu – bratislavské aj nitrianske (zo Základnej školy kniežaťa Pribinu). Súčasťou *Septembrového tulipánu* bol integrovaný maliarsky workshop pre deti so zrakovým postihnutím a ich vidiacich rovesníkov v Synagóge spojený s prezentáciou výsledkov. Novými aktivitami boli dve výstavy tvorby detí z projektu: SME TULIPÁN A4 – predajná výstava v Gio Caffé a SME TULIPÁN A2 – výstava veľkých formátov kresieb okolo Štúdia DAB. Najúspešnejšou bola nová aktivita *graffiti workshop* sprevádzaná poučnou publikáciou zásad graffiti a koncertom bubeníka Thierryho Ebama. Podujatia sa zúčastnilo spolu 60 detí a 18 dospelých.

Súčasťou celoročnej práce projektu je selekcia, príprava a prezentácia obrazov (aj na rôznych dobročinných akciách), vedenie internetovej stránky, dokumentácia projektu, výroba dossier a prezentačných bukletov, ako aj samostatný fundraising na projekt.

• **Mimoriadnou aktivitou** projektu Darujem ti tulipán bola účasť na graffiti výzdobe cyklistickej lávky mosta Lafranconi v Bratislave v júni 2012 pod názvom Rosa Dúha Tulipán.

Asociácia Divadelná Nitra sa každoročne zúčastňuje verejnej zbierky Hodina deťom ako koordinátor zbierky v Nitre.

••• o r g a n i z á c i a

Na • **príprave a realizácii** festivalu sa okrem 18 členov štábu a niekoľkých desiatok jeho spolupracovníkov podieľalo okrem Asociácie Divadelná Nitra ako hlavného organizátora:

- 5 hlavných spoluorganizátorov,
- 35 spoluorganizátorov z Nitry, Bratislavy, Banskej Bystrice a Košíc
- a 120 dobrovoľníkov.

• **Finančne a materiálne** festival zabezpečilo 53 inštitúcií a firiem v úlohe donorov a sponzorov. O medializáciu sa v rámci kampane staralo 23 mediálnych partnerov. Počet členov súborov účinkujúcich v hlavnom a sprievodnom programe bol 457.

• **Hlavným organizátorom** Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra je neštátna organizácia v právnej podobe občianskeho združenia – Asociácia Divadelná Nitra, ktorá má na štvorročné obdobie

voleného predsedu, podpredsedu a riaditeľa, ktorý je zároveň riaditeľom festivalu. Voľby nových orgánov Asociácie sa uskutočnili v apríli 2012. Štáb festivalu pracoval v pozmenenom zložení – noví ľudia boli na postoch sekretariát / asistentka riaditeľky, PR manažérka, technický manažér. Niektorí predchádzajúci členovia sa vrátili do štábu v pozmenených pozíciách.

● **Hlavnými spoluorganizátormi** sú Divadelný ústav Bratislava, Divadlo Andreja Bagara v Nitre, Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre, Nitriansky samosprávny kraj a Mesto Nitra.

Pretože Asociácia Divadelná Nitra nevlastní ani nespravuje žiadne priestory a zariadenia, objednáva si všetky služby a priestory súvisiace s prípravou a realizáciou festivalu u partnerov a u dodávateľov, sčasti bezplatne v rámci spolupráce a z väčšej časti za úhradu. Väčšinu organizačných a koordinačných činností vykonávajú ľudia v asociácii pracujúci (štáb festivalu), a to celoročne alebo počas istých období. Všetky zmienené náklady vrátane režijných sú súčasťou ročného rozpočtu festivalu ako základnej aktivity Asociácie. Výsledky činnosti a plánovanie vrátane hospodárenia podliehajú schvaľovaniu najvyššími orgánmi Asociácie Divadelná Nitra, ktorými sú predstavenstvo a členská schôdza.

Prehľad o konkrétnych subjektoch ● **zúčastnených na príprave a realizácii** festivalu Divadelná Nitra 2012 poskytujú zoznamy pod názvom Festival pripravili, zverejnené v propagačných materiáloch festivalu (katalóg DN 2012) a na internetovej stránke. Uvedené skupiny majú svoje organizačné platformy v podobe orgánov festivalu Divadelná Nitra. Jadrom je štáb festivalu a jeho individuálni výkonní spolupracovníci v mnohých profesiách a firmy spolupracujúce externe (výtvarníci, fotografi, prekladatelia a pod. –102 jednotlivcov a firiem), ďalej organizačný tím zástupcov hlavných spoluorganizátorov a spoluorganizátorov (35 subjektov), Umelecká rada (5 ľudí vrátane kurátora slovenského programu) a zbor zahraničných konzultantov (30 ľudí).

K pozitívnym faktom organizácie patrí aj zlepšenie komunikácie a systému spolupráce s ● **ubytovacími zariadeniami**, ako aj ich selekcia na základe kvality a využívanie služieb novo vznikajúcich hotelov a penziónov. Ďalej ● **starostlivosť o zahraničných hostí a domácich účastníkov, ako aj o VIP hostí**. V roku 2012 bolo prioritným podujatím otvorenie festivalu a podiel Goetheho inštitútu na otváracom predstavení a koktaile. Uskutočnilo sa aj nočné neformálne stretnutie so zahraničnými hosťami spojené s občerstvením.

Jednou z povinností organizátorov je vytvoriť príjemné prostredie a priateľskú ● **atmosféru**. Svoju úlohu v tejto oblasti zohráva prijatie hostí a účastníkov pri príchode (registrácia, vstupné priestory, výzdoba, informačný systém, dostupnosť hracích miest, pohostenie / občerstvenie), charakter materiálov a informácií, rôzne spoločenské podujatia a diskusie. V tomto zmysle je dôležitý denný míting point. Divadelná Nitra 2012 sa vyznačovala nielen dobrou organizáciou, ale už tradične výbornou priateľskou a otvorenou komunikáciou a starostlivosťou o hostí.

K tradičným pozitívam patrí aj vysoký počet ● **dobrovoľníkov**, ktorí pracujú na festivale a získavajú cenné pracovné skúsenosti v oblasti organizácie a realizácie podujatí, administratívy či PR. Dobrovoľníci sa ako súčasť cieľovej skupiny programu festivalu stali aj cennými divákmi na predstaveniach a sprievodných podujatiach, nehovoriac o tom, že prispeli k tvorbe neoceniteľného imidžu festivalu a jeho atmosféry. V roku 2012 takto pracovalo na festivale 120 ľudí.

●●● redakcia / propagácia

Medzinárodný festival Divadelná Nitra sa v oblasti realizácie ● **informačných a propagačných materiálov** držal skúseností z minulých rokov. Materiály slúžia nielen účastníkom, ale aj širokej verejnosti pred festivalom, počas neho i po ňom, dokonca katalógy sa prostredníctvom hostí

a zastupiteľstiev SR dostávajú do mnohých krajín v zahraničí. V tomto zmysle sa už niekoľký rok vykonáva distribúcia tlačovín podľa prepracovaného a stále vylepšovaného plánu.

Nový • **vizuál** Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra 2012 sprostredkoval základnú ideu festivalu i jeho motto prostredníctvom motívu fotografie reálnej ryby, bol dobre využiteľný vo všetkých podobách tlačených materiálov i veľkoplošnej reklamy, inšpiroval k novým mutáciám napríklad v banneroch, TV spote, na web stránke a podobne. Inšpirovali sa ním aj výtvarníci pri spracovaní 3D riešení priestorov konania festivalu (vrátane námestia pred Divadlom Andreja Bagara v Nitre) ako aj tvorbe samostatných diel.

Základné materiály sa vydávali v celofarebnom prevedení, v overených formátoch a dvojjazyčných verziách (slovenský a anglický jazyk).

Novým a predovšetkým úsporným riešením ročníka 2012 bola skladačka programu namiesto programovej brožúrky. Taktiež ako účelné, prehľadné a ekonomicky úspornejšie sa osvedčilo spojenie sprievodného a hlavného programu na jednom programovom plagáte.

Na tvorbe informačných materiálov • **spolupracovali** okrem redakcie a členov štábu aj niektorí garanti podujatí a členovia Umeleckej rady. V roku 2012 sa realizovala veľkoplošná reklama v Nitre vo väčšej miere ako počas predchádzajúcich rokov, ako nové nosiče veľkoplošnej reklamy slúžili aj konštrukcie *iného námestia*. Mínusom bolo vyradenie reklamy na citylightoch z ekonomických dôvodov. Top aktivitou bol Festivalový denník v náklade 300 ks/den.

• **prehľad tlačených materiálov MF DN 2008 – 2012**

Tlačovina	realizácia 2008	realizácia 2009	realizácia 2010	realizácia 2011	realizácia 2012	plán 2013
hlavičkový papier	elektronicky	elektronicky	elektronicky	elektronicky	elektronicky	elektronicky
novoročná pohľadnica	elekt. + 400 ks	elekt. + 400 ks	-	elektronicky	elektronicky	elektronicky + tlač 1 000 ks
avízo predbežný program	/ -	elektronicky	elektronicky	tlač 20 000 sponzorsky	elektronicky	elektronicky
samolepky, odznaky	-	-	-	-	-	1 500 ks
leták pre predstavenie v KE	-	-	-	3 000	tlač v KE	5 000
záložky do knihy	-	-	-	-	2 000	-
2 % kampaň	4 000 ks	-	-	elektronicky	1 500	1 500
programová brožúrka	12 000 ks	10 000 ks	10 000 ks	12 000 ks	10 000 ks (skladačka)	10 000 (skladačka)
ideový plagát	850 ks	450 ks	-	600 ks	500	600
programový plagát	850 ks	450 ks	700 ks	600 ks	500	600
outdoorové bannery	-	-	-	-	iné_ námestie	iné_ námestie
city lighty	120 ks	-	-	41 ks	15 ks	45 ks
vstupenka	8 000 ks	6 500 ks	5 000 ks	6 000 ks	6 000 ks	6 000 ks
katalóg	2 500 ks	2 300 ks	1 500 ks	2 000 ks	2 000 ks	2 000 ks
Newsletter – SJ (10 čísel na cca 2 300 adries)	elektronicky	elektronicky	elektronicky	elektronicky	elektronicky	elektronicky
Newsletter – AJ (6 čísel na cca 1 000 adries)	-	-	elektronicky	elektronicky	elektronicky	elektronicky
Jubilejná publikácia	-	-	-	1000 ks	-	-

„+ 4 = 20“						
publikácia „20 rokov dobrovoľníctva v Nitre“	-	-	-	-	-	700 ks

Okrem tlačených materiálov sa mnoho informácií distribuovalo vo forme **rozmnôženín** (foto/xerokópie) – tlačové správy, monitoring; informačná skladačka Paralelné životy; informačný leták s programom Míting Pointu; študijné materiály a texty pre účastníkov projektu Ako na divadlo; projekt DN 12, hodnotenie DN 12 – dossier, scenáre, preklady hier, pracovné materiály, záznamy z rokovaní, zoznamy, zmluvy, kópie článkov a tlač fotografií pre vyhodnotenia projektu. Počas festivalu ide o počet cca 2000 strán (úspora nastala tlačou plagátu sprievodného programu), počas roka o ďalších približne 2000 strán.

●●● P R / m e d i a l i z á c i a

Mediálna prezentácia Divadelnej Nitry pokračovala v nastavenom kurze z posledných rokov. Používala overené prostriedky – tlačové správy, tlačové konferencie, newsletter, súťaže, riadené mediálne výstupy a pod., ako aj nové formy (sociálne médiá). Pred festivalom pribudla prezentácia na iPhone a iPode (druhý rok) a počas festivalu Festivalový denník.

Medzinárodný festival Divadelná Nitra mal v roku 2012 dovedna **22 mediálnych partnerov** – z toho 10 hlavných.

Hlavnými mediálnymi partnermi Divadelnej Nitry 2012 boli: RTVS, Rádio_FM, .týždeň, Zoznam.sk, Denník SME, Tv Central, TV Nitrička, SITA, webnoviny.sk, kamdomesta.sk.

Mediálnymi partnermi: Kumšt, topky.sk, Rádio One, TVA, Filmbox (kinoCS - CSTV), časopis kód, časopis Svět a divadlo, MY Nitrianske noviny, isic, mojanitra.sk, festivaly.sk, nitalive.sk.

Uskutočnili sa **tri tlačové konferencie**, všetky v Bratislave, pričom dve (jún a september) boli venované festivalu a jedna (august) nomináciám na ceny Dosky.

● **Tlačových správ** bolo vydaných 15 v slovenčine a 11 v anglickom jazyku, čo bolo viac ako v roku 2011 (11/2). Newsletterov bolo vydaných 8 v slovenskom a 4 v anglickom jazyku (menej oproti 2011, 9/6). Festival efektívne využíval sociálne médiá – Facebook a Twitter.

● **Mediálne pokrytie** Divadelnej Nitry bolo v roku 2012 bohatšie ako v roku 2011. V slovenských a zahraničných médiách sa objavilo **559 výstupov o festivale** – rozhovory, reportáže, promo články, recenzie a pod. Úmerne s proporciou slovenských a zahraničných pozorovateľov stúpol počet zmienok v slovenských médiách (z 391 na 536) a klesol počet zahraničných (z 59 na 25).

● **Mediálna kampaň** Divadelnej Nitry pozostávala v roku 2012 celkovo z 12 inzercií v printových médiách (o 7 menej ako v roku 2011), zo 432 televíznych a 149 rozhlasových reklamných spotov (v roku 2011 512/ 93). Reklamné bannery DN boli umiestnené na 11 rôznych internetových portáloch (v roku 2011 na 14).

Prínosom festivalu 2012 bol aj originálny a kreatívny TV spot z dielne Ové Pictures: Michaela Čopíková, Veronika Obertová

Rozdiel rokov 2011 a 2012 v účasti zahraničných hostí a mediálnych výstupov bol spôsobený skutočnosťou, že v roku 2011 bolo 20. výročie festivalu, a preto bolo viac pozvaných hostí aj mediálna kampaň platená vo vyššom objeme.

Prínosom bolo pokračovanie spolupráce s RTVS – už druhý ročník vysielania • **Festivalových minút** STV, ktorý bol v piatich častiach uvedený vo večerných hodinách na Dvojke. STV zabezpečila a pár dní po festivale odvysielala záznam slávnostného ceremoniálu **DOSKY 2012**. Sprievodnému programu Divadelnej Nitry bola venovaná celá relácia **Umenie 2012**.

Počas festivalu bol vo fyzickej podobe pravidelne vydávaný • **Festivalový denník** v náklade 300 ks/denne. Skupina študentov dokumentaristiky z Akadémie umení Banská Bystrica nakrúcala dokument podľa vlastného scenára • **videodenník**. Spolu s Festivalovými minútami STV tak vznikol vynikajúci prehľad o dianí na festivale. Počas roka 2012 tiež prebiehali postprodukčné práce na dokumentárnom filme • **20 rokov Divadelnej Nitry**, ktorý bude ADN ponúkať mediálnym partnerom na vysielanie.

• **Návštevnosť stránky www.nitrafest.sk** bola veľmi vysoká, vyššia ako v roku 2011. V období od 1. januára do 30. októbra 2012 eviduje 20 154 originálnych prístupov z 98 krajín (oproti 17 873 prístupom zo 64 krajín v r. 2011), z toho v priebehu septembra, t. j. v období vrcholiacej prípravy a realizácie festivalu, 8 823 originálnych prístupov jednotlivcov zo 63 krajín. Prítom denný priemer návštev bol 456, najvyšší denný počet návštev 1 232.

Už tretí rok zaznamenal festival výrazné zlepšenie v oblasti • **zahraničných médií**. Vďaka aktívnej a systematickej komunikácii s novinármi najmä z Českej republiky sa podarilo aktivizovať ich publikačnú činnosť o festivale. K dlhotrvajúcim mínusom patrí skutočnosť, že najdôležitejšími a zároveň najmenej početnými sú záverečné hodnotiace alebo dokumentujúce odborné výstupy v slovenských médiách ako aj odborná reflexia. V roku 2012 k tomu pribudol deficit zahraničných hostí, z ktorých časť zvykne o festivale aj písať.

• **Dokumentácia** festivalu sa v roku 2012 uskutočnila prostredníctvom videozáznamov vybraných inscenácií, fotografií inscenácií, dokumentárnych fotografií a audio nahrávok diskusií. K dokumentácii prispeli aj festivalové minúty STV a videodenník. Archív ADN ďalej dokumentuje TV a rozhlasové spoty, tabuľku mediálnych výstupov, monitoring tlače, tlačoviny, rozmnoženiny, zoznamy, právne a organizačné dokumenty atď. Najdôležitejšie materiály poskytuje festival aj iným dokumentačným pracoviskám (Divadelný ústav, Slovenská národná knižnica, iné knižnice podľa zákona o povinných výtlačkoch, miestne školské knižnice a pod.).

••• **n á v š t e v n o s ť / hlavný program, sprievodný a vzdelávací program, pracovný program**

• **prehľad celkovej návštevnosti MF DN 2008 – 2012**

Program	2008	2009	2010	2011	2012
Hlavný program	4 638	4 924	3 538	4 569	4 220
Sprievodný a vzdelávací program	17 300	18 995	9 623	12 552	9 120*
Pracovný a spoločenský program	550	440	965	960	960
Celkom	22 488	24 359	14 126	18 081	14 300*

*počet návštevníkov sprievodného programu v roku 2012 ovplyvnila redukcia počtu sprievodných podujatí v súvislosti s koncepciou iné_námestie

• **prehľad návštevnosti predstavení hlavného programu MF DN 12**

	počet odohratých predstavení	kapacita sál	predané vstupenky	%	vlezenky	celkom	%
	19 + 3 (hlavný program a na predaj v sprievod. programe)	4257	3695	86,79	520	4220	99,13

Hlavného programu 21. ročníka Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra sa zúčastnilo 13 divadelných súborov, ktoré • **odohrali spolu** v Nitre 19 predstavení. Zo sprievodného programu sa predávali tri predstavenia (1x *Z knihy džunglí*, 2x *Vojna profesora Klama*), takže spolu bolo v ponuke 22 predstavení (na prvé predstavenie *Z knihy džunglí* a na všetky ostatné sprievodné podujatia bolo vstupné zdarma). Predstavenie *Otvorení všetkému*, ktoré sa odohralo v Košiciach, je mimo tejto štatistiky (ako súčasť samostatného projektu).

Prípravu a predaj vstupeniek predstavení odohratých v Nitre zabezpečovali, tak ako každý rok, pracovníčky obchodného oddelenia DAB, pričom tržby z predstavení sa stali príjmom ADN. Predaj Vstupenky na predstavenie v Košiciach predávalo Štátne divadlo Košice, ktoré si ponechalo tržby.

Záujemcom o festivalové predstavenia v Nitre • **bolo ponúknutých** na predčasnú rezerváciu, respektíve na priamy predaj 4 257 vstupeniek – čo bolo o 349 vstupeniek menej ako v roku 2011 (rozdiel je spôsobený väčším počtom predstavení s menšou kapacitou v roku 2012 oproti roku 2011).

Celková • **návštevnosť hlavného programu bola vysoká – 99,13 %** (v roku 2011 101,7 %). Návštevnosť každého ročníka sa eviduje porovnaním dvoch ukazovateľov – regulárneho počtu ponúknutých miest v sálach v pomere k skutočnej naplnenosti sál (do ktorej sa započítavajú predané vstupenky, riadne vydané vstupenky, ako aj vstupenky voľné, tzv. vlezenky pre dobrovoľníkov do lôží a sál). Percento naplnenosti sál nad evidovanú kapacitu ovplyvňuje odhadovaný počet dobrovoľníkov. K pozitívnym skutočnostiam patrí zámerne znížený počet vstupeniek vydaných zadarmo (zahraniční hostia, VIP hostia, spoluorganizátori a partneri festivalu), v dôsledku čoho boli v roku 2012 – napriek celkovému nižšiemu počtu ponúknutých i predaných vstupeniek – vyššie tržby (o 11 %).

Aj v roku 2012 si mohli divadelní profesionáli, partneri festivalu a študenti umeleckých škôl v rámci prednostnej rezervácie • **objednať vstupenky** prostredníctvom internetu – teda vyplnením registračného listu (RGL). Takto spracovaných bolo 200 RGL (v roku 2011 280). Oproti minulému roku sa zvýšil záujem o on line registrácie zo strany verejnosti na 180 RGL (2009/140, 2010/152, 2011/170).

• **prehľad návštevnosti sprievodného programu DN 2008 – 2012 celkovo a podľa sekcií/podujatí**

Podujatie / Sekcia	2008	2009	2010	2011	2012
Divadelný jarmok / iné_námestie	cca 8 850	cca 4 957	4 405	6 627	5 135
Biela noc	cca 2 777	cca 4 618	3 659	3 885	2 920
Festival deťom	cca 7 251	cca 4 839	4 526	5 252	3 050
film.eu	461	297	238	cca 200	227
Iné (špeciálne)	cca 2332	cca 4 284	cca 1 060	–	–
Celkom*	17 300*	18 995*	cca 9 623*	12 552*	9 120**

* celkový súčet návštevníkov sprievodného programu nie je súčtom počtu v jednotlivých sekciách, pretože počet divákov v niektorých sekciách sa navzájom prekrýva (Festival deťom a iné_námestie a pod.)

** nižší počet návštevníkov sprievodného programu v roku 2012 ovplyvnila redukcia počtu sprievodných podujatí v súvislosti s koncepciou iné_námestie

	2008	2009	2010	2011	2012
Ako na divadlo	64	65	62	55	45

●●● finančná situácia – príjmy

V roku 2012 sa Asociácia Divadelná Nitra ● **uchádzala o finančné prostriedky** prostredníctvom žiadostí na 47 miestach na Slovensku i v zahraničí (2010/37, 2011/55). V počte zdrojov zaznamenala takmer 50 %-nú úspešnosť, pričom v piatich prípadoch získala financie už aj na rok 2013.

Zdroje možno rozdeliť do niekoľkých oblastí: verejné zdroje SR, nadácie a fondy SR, verejné zdroje zahraničia – medzinárodné fondy, verejné zdroje zahraničia – národné zdroje (ministerstvá kultúry, nadácie, kultúrne inštitúty, zastupiteľské úrady), vlastné príjmy a 2 % z dane právnických a fyzických osôb. Zdroj podnikateľská sféra v zmysle sponzorstva je už od r. 2010 nefunkčný.

Pomer ● **zdrojov príjmov** na realizáciu Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra 2012 vyjadrený v % z celkových príjmov festivalu bol nasledovný:

63 % – verejné zdroje v SR

25 % – medzinárodné verejné fondy

6 % – národné zdroje zahraničia

6 % – vlastné príjmy (tržby z predstavení a pod.) a anotácie 2 % daňovej povinnosti

Najdôležitejšiu zložku príjmov Divadelnej Nitry vytvárajú ● **verejné zdroje**. Z nich najväčší je grantový systém Ministerstva kultúry Slovenskej republiky. Napriek systematickej snahe ADN o diverzifikáciu zdrojov a vysokú sebestačnosť od štátu pri pokrývaní rozpočtu festivalu Divadelná Nitra, je štátny rozpočet najdôležitejším a jedným z mála relevantných zdrojov pre podujatia podobného významu a rozsahu.

● **Vysoká sebestačnosť** ADN, resp. schopnosť zohnať si vyše 37 % (v roku 2011 až 43 %) ročného rozpočtu z iných zdrojov, môže byť príkladom pre iné podobné aktivity a organizácie. Na druhej strane však vytvára tlak na programovanie (redukcia dohodnutých predstavení po zverejnení výšky dotácie pár mesiacov pred konaním festivalu), spôsobuje existenčnú neistotu (záväzky k partnerom a spolupracovníkom) a neustálu hrozbu narušenia kontinuity. Náročné celoročné grantovanie a fundraising spôsobuje z celkom praktického hľadiska vysoké straty času a energie, ktorú by bolo treba venovať koncepčným otázkam, kreatívnym riešeniam a spolupráci s profesijným prostredím. Preto ADN každoročne nastoľuje potrebu prehodnotenia statusu ADN vo vzťahu k dotačnému systému MK SR, ako aj potrebu zavedenia viacročných grantov v ňom.

V roku 2012 bola ● **dotácia od MK SR** výrazne vyššia ako počas predchádzajúcich rokov, čo pravdepodobne súviselo s viacerými skutočnosťami – najmä s trojročným grantom z Európskej únie a dofinancovaním projektu z MK SR z tohto titulu (čo sa nepodarilo v roku 2011), ale pravdepodobne aj so zmenou na poste ministra kultúry. Dotácia na rok 2012 načas zastavila prepad z predchádzajúcich rokov, kedy sa v absolútnych číslach dostala na úroveň roku 2003.

Ďalšími verejnými zdrojmi v roku 2012 boli ● **Úrad vlády, Nitriansky samosprávny kraj a Mesto Nitra**. Úrad vlády, sekcia pre ľudské práva a národnostné menšiny, poskytol grant na uvedenie

inscenácie *Otvorení všetkému*. Finančná dotácia zo zdrojov regionálnej a miestnej samosprávy bola po poklese dotácie od Mesta Nitra vyrovnaná, oba úrady však ako spoluorganizátori vkladajú do festivalu prostriedky aj nepriamo – v podobe nefinančného vkladu (NSK v podobe spolupráce kultúrnych organizácií, ktorých je zriaďovateľom – Divadlo Andreja Bagara v Nitre, Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre, Nitrianska galéria, Ponitrianske múzeum, Krajské osvetové stredisko a pod., Mesto Nitra prostredníctvom poskytnutia priestorov Synagógy, služieb a spolupráce oddelení Mestského úradu, ako aj organizačným zabezpečením projektu *iné_námestie*). Hodnota tejto pomoci (poskytovanie personálu, služieb, technických zariadení, materiálu, priestorov) sa v prípade NSK pohybuje nad úrovňou 30 tis. Eur, v prípade Mesta Nitra viac ako 5 tis. Eur. Už tradične podporuje malou dotáciou projekt *Darujem ti tulipán Mesto Bratislava*.

Dôležitým článkom fundraisingu sú • **domáce nadácie a fondy**, ktoré sa v istej miere podieľajú na financovaní osobitných podprojektov Asociácie Divadelná Nitra (ako je *Ako na divadlo, Darujem ti tulipán, iné_námestie, Aktívne v divadle, aktívne v zrelom veku*). Percento nadácií a fondov na celkových príjmoch ADN sa však postupne znižuje.

Z • **medzinárodných fondov** je najväčším príspevkom a historickým úspechom ADN získanie trojročného grantu Európskej komisie / Výkonnej agentúry pre vzdelávanie, audiovizuálne umenie a kultúru programu Kultúra 2007 – 2013 v grantovom podprograme Podpora pre európske kultúrne festivaly, ktorý Asociácia Divadelná Nitra získala na roky 2011 – 2013 ako jeden z 18-tich európskych festivalov v súbehu takmer 700 uchádzačov. Získanie tohto grantu zvýšilo nároky na samotný rozpočet, predovšetkým v oblasti dodržania požadovaných objemov programu a jeho kvality (stanovený počet krajín zúčastnených v programe, kvalita produkcií, dodržanie komponentov programu plánovaných v prihláške na grant a podobne). Inými slovami – získanie EÚ grantu neumožnilo predchádzajúcu prax strečového znižovania nákladov na festival v priebehu jeho prípravy podľa stavu získaných grantov.

Ďalším úspechom bolo opätovné získanie štandardného grantu z • **Medzinárodného vyšehradského fondu**, v súlade s prioritami fondu však nižšieho ako v minulosti.

Veľmi zaujímavá bola v roku 2012 podpora host'ovania zahraničných divadiel • **z verejných zdrojov zo zahraničia** ako aj spolupráca s rôznymi partnermi. Goetheho inštitút (Praha, Bratislava) inicioval a z veľkej časti financoval pomerne náročnú tvorbu a prezentáciu inscenácie *Otvorení všetkému*, British Council podporil host'ovanie inscenácie *Zajtrajšie večierky*, spolupráca s Poľským inštitútom priniesla okrem priamej dotácie aj financovanie nákladov inscenácie *III Fúrie* zo strany Inštitútu Adama Mickiewicza, Ministerstvo kultúry Ruskej federácie podporilo *Dvaja v tvojom dome* a české ministerstvo okrem *Mrakov* aj host'ovanie sprievodných predstavení z Čiech. Podstatne sa zhoršila podpora z Maďarska.

• **Tržby** boli v roku 2012 boli v porovnaní s rokom 2011 vyššie o 11 %, pričom cena vstupenky stúpila len minimálne, aj to nie vo všetkých kategóriách. Tržby z predaja vstupeniek nie sú pre ADN takým výrazným zdrojom ako pre iné festivaly alebo divadlá s celoročnou prevádzkou. Cenová politika ADN musí rešpektovať niekoľko skutočností: hlavnú cieľovú skupinu (vstupenky za maxi zľavu pre študentov tvorili v roku 2012 takmer 30 % z celkovej kapacity miest, čo je o 7 % viac ako v roku 2011), kúpyschopnosť obyvateľstva, resp. náročnosť programu pre bežného diváka (za normálnu cenu sa kúpilo iba 22 % z celkovej kapacity miest, v roku 2011 to bolo 20 %). Preto sa priemerná cena vstupenky pohybuje iba okolo 9 Eur (v roku 2012 8,67, 2011/8,54). Vstupenky na predstavenia sú pre mnohých mediálnych, ale aj bartrových partnerov predmetom záujmu, okrem toho sa poskytujú aj predstaviteľom organizátorov, VIP host'om, časti zahraničných a domácich účastníkov, a tak je percento neplatených vstupeniek pomerne vysoké, no v roku 2012 sa ho podarilo znížiť (z 38 % z celkovej kapacity miest v roku 2011 na 29 %, teda o 9 %).

Napriek štandardnej fundraisingovej kampani ADN na získavanie • **2 % z daňovej povinnosti** fyzických a právnických osôb, pokles z minulých rokov v dôsledku krízy pokračoval aj v roku 2012. Kým priame finančné prostriedky z tohto zdroja klesli na minimum, pozitívnym faktom je udržanie

hodnoty bartrovej spolupráce, teda vkladu podnikateľskej sféry v podobe poskytnutých služieb a tovarov.

Suma **in kind** vstupov partnerov sa pohybuje okolo 150 tis. Eur, čo tvorí približne jednu tretinu celkového finančného rozpočtu, resp. jednu štvrtinu rozpočtu aj so zarátaním príjmov in kind. In kind vstupy sú nefinančné príjmy v podobe hodnoty mediálnej spolupráce, služieb a personálnej pomoci od spoluorganizátorov, materiálnej pomoci od sponzorov, hodnota práce dobrovoľníkov počas 8 – 10 dní. Okrem zľavneného mediálneho priestoru, dobrovoľníckej práce alebo prenájmov priestorov ide o vstupy materiálovej či technickej povahy – zapožičanie počítačovej techniky, zariadenia, dopravných prostriedkov alebo zľavy z ich prenájmu, bezplatné poskytnutie výrobkov spotrebného tovaru, potravín, ovocia a nápojov na spoločenské podujatia a pre stravovanie štábu a dobrovoľníkov, ďalej kancelárskych potrieb, spotrebného materiálu, darov a sladkostí na detské a iné súťaže, tričiek pre účastníkov, pomoc v podobe lacnejších služieb či zľavy z obvyklých cien reklamných plôch, tlače, kopírovania materiálov, ubytovania a pod. Nezanedbateľnou položkou je aj podpora inštitúcií a organizácií v podobe organizačného, personálneho vkladu a podobne. Nefinančný (in kind) vklad všetkých subjektov však pritom tvorí dôležitý faktor realizácie podujatia – výrazne odbreňuje nákladovú časť a je dôkazom záujmu spolupracujúcich subjektov o podujatie.

••• prílohy a podkladové materiály MF DN 12

oblasť	podkladové materiály / výstupy
	Projekty (k dispozícii na www.nitrafest resp. sekretariáte ADN)
1	Projekt Medzinárodný festival Divadelná Nitra 2012
2	Projekt Medzinárodný festival Divadelná Nitra 2011 – 2013 – Program Kultúra 2007-13
3	Projekt EU Divadlo pre Košice 2013
4	Projekt Ako na divadlo 2012
5	Projekt Darujem Ti tulipán 2012
6	Projekt AU/UA – Akadémia umení / Urban Art 2012
7	Projekt Slovenské a české pouličné divadlo 2012
8	Projekt Paralelné životy – 20. storočie očami tajnej polície
9	Projekt Aktívne v divadle, aktívne v zrelom veku
	Tlačené informačné materiály a rozmnožené výstupy pre verejnosť
10	MF DN 12 – Programová skladačka – tlačená + e-verzia (slovenský a anglický jazyk)
11	MF DN 12 – Katalóg – tlačená + e-verzia (slovenský a anglický jazyk)
12	MF DN 12 – Ideový plagát a programový plagát – tlačená
13	Festivalový denník – rozmnoženina + e-verzia
14	Darujem ti tulipán 2012 – projekt a rôzne materiály – tlačená + e-verzia
15	Dosky 2012 – Nominácie, ceny – e-verzia internet; zoznam účastníkov ankety
16	Hodnotenie DN 12 – rozmnoženina a e-verzia internet
17	Hodnotenie iných projektov
	Elektronické audio a video výstupy (zverejnené alebo na vyžiadanie)
18	www.nitrafest.sk
19	Zvučka DN 12
20	Rozhlasový spot DN 12
21	TV spot DN 12
22	Festivalové minúty STV
23	Záznam Dosky 2012
24	videodenník DN 12

25	Umenie 2012
26	Mediálne výstupy DN 12 (domáce aj zahraničné) + tabuľka monitoringu
27	Tlačové správy DN 12 a newsletter
28	Fotografie z jednotlivých predstavení DN 12
29	Reportážne fotografie z DN 12
30	Darujem ti tulipán 12 – fotografie
31	Audiozáznamy z besied a diskusií DN 12
32	Audiozáznam zo stretnutí Paralelné životy
33	Promozostrih inscenácií uvedených na DN 12
34	Videozáznamy celých inscenácií uvedených na DN 12
35	jubilejná publikácia (v dvoj balení DN 1992 – 2011)
36	iné publikácie
	Interné materiály na nahliadnutie
37	Zoznam tipov a videí inscenácií v ponuke DN (resp. on line systém ponuky)
38	Videozáznamy inscenácií ponúkaných do programu DN 12
39	Texty inscenácií uvedených na DN 12 v pôvodnom jazyku
40	Texty inscenácií uvedených na DN 12 v prekladoch do slovenského a anglického jazyka
41	Zoznam zahraničných konzultantov DN 12
42	Prehľad mediálnej kampane DN 12
43	Prehľad mediálnych výstupov DN 12
44	Kvantitatívne vyhodnotenie sprievodných podujatí (číselné sumáre) DN 12
45	Tabuľka návštevnosti všetkých sprievodných podujatí DN 12
46	Tabuľka účasti škôl na sprievodnom programe DN 12
47	Tabuľka vkladu spoluorganizátorov DN 12
48	Zoznam zahraničných a slovenských hostí DN 12
49	Zoznam účastníkov DN 12
50	Ubytovacie zoznamy podľa rôznych vyhľadávacích kritérií DN 12
51	Plán distribúcie brožúr DN 12
52	Plán distribúcie ideových a programových plagátov hlavného a sprievodného DN 12
53	Plán distribúcie katalógu DN 12
54	Plán distribúcie jubilejnej brožúry DN
	Interné materiály
55	Rozpočet DN 12
56	Rozpočet podprojektov a sprievodných podujatí DN 12
57	Prehľad sponzorov a donorov DN 12 – fundraisingová tabuľka
58	Vyúčtovanie DN 12, vyúčtovania jednotlivých projektov resp. podprojektov
59	Sumár dôležitých termínov podujatí
60	Harmonogram úloh štábu a záznamy z porád štábu a dramaturgickej rady
61	Tabuľka materiálov od divadiel
62	Kalendárium medzinárodných festivalov 2012
63	Interné tabuľkové hodnotenie DN 12 s návrhmi riešení
64	Podrobné správy o projektoch a podprojektoch
65	iné materiály z archívu ADN

Medzinárodný festival Divadelná Nitra

Asociácia Divadelná Nitra

Svätoplukovo nám. 4
949 01 Nitra
Slovensko

tel./fax: 00421 37 65 24 870
00421 903 55 44 75
nitrafest@nitrafest.sk
www.nitrafest.sk